

С. І. Бендікова

НОВІ КРЕАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ МУЗИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ В ІЗРАЇЛІ

Анотація. Музично-педагогічна освіта на сьогодні посідає чільне місце у сфері культурних досягнень провідних країн світу. Ступінь розвитку кожної країни визначається її культурним рівнем, і музичне мистецтво відіграє в цьому важливу роль, оскільки спрямоване на особистість і має вплив на формування ціннісно-світоглядних орієнтирів молоді. Водночас воно відкриває можливості для широкого обміну між країнами та народами у сфері культури, тому що музика, безперечно, є мовою міжнародного спілкування. Хоча науковим розробкам у галузі музичної освіти та педагогіки приділяється чимало уваги, питання професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в Україні та Ізраїлі залишається недостатньо дослідженим. Вивчення та аналіз нових методів і тенденцій у музичній освіті визначають перспективи подальшого розвитку педагогічної думки. Осягнення нового педагогічного досвіду різних країн та порівняльний аналіз теорії й практики освітньої діяльності розширюють світогляд, збагачують досвід, сприяють опануванню нових методів та освітніх технологій, мотивують і дають творчий поштовх розвитку педагогічної думки. Стаття присвячена висвітленню нових методів підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, що застосовуються під час професійного навчання у вищій школі мистецького спрямування в Ізраїлі. Висвітлюються досягнення ізраїльської національної системи музичної освіти, у якій творчо вирішується педагогічна проблема організації активного сприйняття та виконання музичних творів. Розглядаються музично-педагогічні методи «дзеркало», «пластичне інтонування», метод тілесно-орієнтованої психотерапії. Зазначені методи використовуються в музичній освіті студентів Єрусалимської академії музики і танцю, а також у вихованні дітей та юнацтва в музичних закладах Ізраїлю.

Ключові слова: порівняльна педагогіка, професійна підготовка учителя музичного мистецтва, нові технології та методи музичної педагогіки, вокально-педагогічна технологія.

Постановка проблеми. Сучасні зміни в соціально-економічній, науково-технічній, культурній та освітній сферах українського суспільства, що відбуваються на підвалинах глобалізації, інформатизації та технологізації, обумовлюють необхідність високопрофесійної підготовки вчителів. Тому до напрямів розвитку сучасної національної освіти належить професійна підготовка вчителів музичного мистецтва, яка впливає на набуття учнями культурної компетентності, що відображено в законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Про повну загальну середню освіту» (2019), у доктрині розвитку освіти України в XXI столітті, Концепції

Нової української школи (2016) та інших нормативно-правових актах.

Вища музично-педагогічна освіта на сьогодні посідає провідне місце у царині культурних досягнень провідних країн світу, оскільки рівень розвитку кожної країни значною мірою визначається культурною обізнаністю її громадян. Музичне мистецтво відіграє особливу роль, оскільки воно впливає на почуття, емоції, естетичну свідомість людини. Воно надає значні можливості для взаємодії між країнами та народами в галузі культури, що підтверджується популярністю, затребуваністю і престижністю міжнародних музичних конкурсів. Тому актуальним є вивчення нових зразків педагогічного досвіду у підготовці майбутніх учителів музичного

мистецтва в Україні та Ізраїлі з метою його впровадження в освітній процес обох країн.

Порівняльна педагогіка має велике значення на сучасному етапі суспільного розвитку, коли відбувається прискорення темпів зростання та розширення масштабів міжкультурної взаємодії. Вивчення світового педагогічного досвіду та порівняльний аналіз теорії і практики освітньої діяльності в різних країнах, впровадження нових педагогічних методів дають додатковий імпульс для розвитку педагогічної думки в Україні.

Різні аспекти музичної педагогіки, професійної діяльності викладачів музичного мистецтва та підготовки до неї досліджують Г. Дідич, Л. Кондрацька, Л. Масол, О. Михайличенко, С. Науменко, О. Олексюк, О. Отич, Г. Падалка, Т. Рейзенкінд, О. Ростовський, О. Рудницька, З. Рум'янцева, Г. Ципін та ін.

У наукових доробках вітчизняних та зарубіжних дослідників розкриваються різноманітні аспекти педагогічних технологій (С. Гончаренко, О. Пехота, О. Савченко, Г. Селевко, С. Сисоева та ін.); художньо-педагогічних технологій у системі мистецької освіти (Г. Падалка); музично-педагогічних технологій (В. Черкасов); технології навчання співу (В. Антонюк, В. Бриліна, Л. Василенко, Н. Галь, Н. Дрожжина, Н. Овчаренко, К. Садолін, Д. Сьоміна, Л. Сьоміна, Л. Шанцер та ін.).

Попри вагомий науковий доробок у галузі музично-педагогічної освіти проблема професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в Україні та Ізраїлі залишається недостатньо дослідженою.

Мета статті — дослідити нові технології та методи підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва у процесі їх фахової підготовки в вищій школі мистецького спрямування.

Виклад основного матеріалу. Успішне вирішення практичних педагогічних завдань неможливе без використання нових досягнень педагогічної науки. Застосування нових знань у практичній діяльності вчителя ускладнюється з огляду на швидкі темпи старіння та постійне оновлення. Тому практична потреба у використанні наукових знань, з одного боку, та, з іншого, їх швидке моральне старіння передбачають постійне професійне вдосконалення та творче застосування нових технологій і методів навчання майбутніх учителів музичного мистецтва.

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки з'явилося поняття «педагогічна техно-

логія», відмінне від «методика» чи «метод». З погляду С. Сисоевої, педагогічна технологія — це комплексна інтегративна система впорядкованих операцій і дій, що забезпечують педагогічне цілевизначення, змістові, інформаційно-предметні та процесуальні аспекти, спрямовані на засвоєння здобувачами освіти систематизованих знань, передбачених цілями навчання [1, с. 148].

С. Гончаренко, О. Пехота та ін. розмежовують поняття «методика» та «технологія», визначаючи особливості кожного з них. На їхню думку, освітня технологія може бути тиражована і перенесена на різні навчальні дисципліни. Методика навчання є значно вужчим поняттям, її можна застосувати лише у межах певного предмета або кількох навчальних дисциплін [2; 3].

Самобутнім досягненням національної системи музичної освіти Ізраїлю, зосередженої на серйозній педагогічній проблемі організації активного сприйняття музики, є метод прослуховування музики з використанням кінетичних аналогій «дзеркала», де прості рухи тіла відображають когнітивні та емоційні реакції мозку. Професорка Вероніка Коен, яка розробила цей метод, успішно практикує його в Єрусалимській академії музики і танцю, де вона очолює кафедру музичного виховання.

В основі розробленої В. Коен навчальної програми — когнітивно-емоційні процеси, за допомогою яких людський розум організовує музичні звуки в жести. На відміну від інших навчальних програм, які базуються на інтелектуальних складових музики (мелодія, гармонія, ритм, висота, текстура), тут увагу приділено когнітивній та емоційній діяльності розуму, оскільки він обробляє різні акустичні явища та перетворює звуки на музику [4].

Запропонований метод розв'язує важливу проблему музичної педагогіки: як активізувати усвідомлення і сприйняття музики в класі та в студентській аудиторії. Коли діти й дорослі слухають музику, результати цього процесу непомітні, тому невідконтрольні вчителів. В. Коен стверджує, що основним засобом реалізації цих завдань є супровід музики рухом за принципом «дзеркала», тобто відображення у відповідному русі конкретного змісту музики та її розвитку в часі. Головний принцип цієї складної діяльності полягає в тому, що рухи мають відповідати характеру музики.

Метод «дзеркала» розвиває та дає практичний контроль над процесом сприйняття музики у всіх її нюансах, включаючи драматургію, жанрові особливості, форму та поєднання різних засобів художньої виразності. Практика доводить, що цей метод підходить як для музичного виховання дітей, так і навчання студентів — у цьому сенсі його можна вважати універсальним.

Застосування методу, розробленого В. Коен, показує його ефективність з точки зору орієнтації на творчий розвиток студентів та активізації їхнього професійного та особистісного зростання. Креативний підхід В. Коен полягає в тому, що використовуються, наприклад, кольорові стрічки. Прикріплені до рук, вони візуально подовжують і «продовжують» їхню довжину, дають можливість урізноманітнити рухи та роблять їх гнучкішими та виразнішими.

В авторському методі В. Коен використовується також «графіка», тобто графічне зображення мелодійного руху, що відтворюється як у звуковисотному русі мелодії і її ритмічних особливостях, так і в характерних штрихах. Пропонуються і хореографічні варіанти «дзеркал», що ґрунтуються на простих танцювальних рухах, які виконуються парами або колективно. Рухи у цьому випадку використовуються як комунікаційні інструменти передачі музичної інформації без слів.

Зазначимо, що поєднання музики та руху саме по собі не є новим. Принцип поєднання музики з виразними та ритмічними рухами різного характеру закладено в системі музичного виховання Е. Жака-Далькроза, а також у системі відомого австрійського музичного педагога К. Орфа. Проте глибина та змістовність музичного «дизайну руху», яких досягла В. Коен, справді вражають і змушують ставитися до руху не як до ілюстрації, а як до самої музики у її «паралельному» та активному втіленні.

Музично-педагогічні погляди В. Коен зосереджені на важливості сприйняття музики, її слухового відчуття та існування. Цій головній меті підпорядковуються інші: засвоєння музичних знань, нотна грамотність, розвиток слухових і виконавських навичок. Ця концепція спрямована на різні види навчальної діяльності та музичний розвиток учнів, формування музичної культури, змістовного та художнього обумовленого сприйняття музики. Також у програмі музичного виховання В. Коен важливим вважається «повторне слухання та виконання».

Хоча у програмі В. Коен відсутній культурологічний підхід до музики у різноманітні соціальних і життєвих зв'язків, однак подібні теми все ж висвітлюються на уроках музики в середніх і старших класах. Система В. Коен спирається на рухову імпровізацію дітей, а зміст структурується за конкретними навчальними темами.

Останнім часом у музичній педагогіці з'явилося нове поняття «вокально-педагогічна технологія», яке поєднує риси як педагогічної, так і вокальної технології. Ці технології набувають дедалі більшого значення у зв'язку з модернізацією змісту мистецької освіти, розширенням арсеналу технічних можливостей та засобів, зміною умов навчання з аудиторного offline на дистанційне online.

Сучасні науковиці О. Москва, Н. Овчаренко, О. Самойленко, О. Чеботаренко розглядають вокально-педагогічну технологію як інтегративну синергетичну систему, яка охоплює змістову та процесуально-операційну складові, що забезпечують досягнення мети і результату вокального навчання, розвитку, виховання (студентів, слухачів курсів підвищення кваліфікації тощо) [5, с. 117].

Дослідження сучасних педагогів-музикантів та науковців присвячені новим інноваційним технологіям навчання співу, зокрема технологіям, спрямованим на опанування виконавських і методичних основ співу; інформаційно-комп'ютерним технологіям, що передбачають навчання вокалу та засвоєння вчителями музичного мистецтва навичок роботи із звукопідсилювальною апаратурою; технологіям збереження співацького голосу.

Інноваційні методи організації мистецько-освітнього процесу в умовах дистанційного навчання вокалу майбутніх учителів музичного мистецтва розглядає у своєму дослідженні Н. Овчаренко. Застосування дистанційних технологій запроваджується для засвоєння лекційно-практичних курсів «Методика постановки голосу» та «Методика викладання вокалу», що дає студентам можливість значно поглибити знання, опанувати навчальний матеріал з вокальних дисциплін в індивідуальному темпі з урахуванням їхнього рівня знань та обдарованості [6].

Доктор педагогічних наук Н. Овчаренко зазначає, що інформаційне середовище надає можливості у виборі форматів організації роботи. Наприклад, вивчення розподіленого за темами навчального матеріалу під час відеоконференцій

і безпосереднього спілкування викладача із студентами за допомогою програм «Zoom», «Skype», «Messenger».

Вокально-педагогічна технологія, запропонована Н. Овчаренко, містить у собі розроблений вокально-методичний навчальний матеріал, який систематизовано у пов'язаних між собою вебсторінках, електронних базах даних. Контроль засвоєння студентами певних курсів здійснюється за допомогою розроблених бліцопитувань, тестів, вебінарів, презентацій творчих завдань, відеофайлів, які дають змогу отримати вичерпну інформацію про рівень вокальної підготовки студентів.

Професія вчителя музичного мистецтва вимагає опанування технології використання звукопідсилювальної апаратури, зокрема мікрофона як засобу досягнення мистецьких цілей під час публічних виступів. Як слушно зауважує Н. Дрожжина, мікрофон — це основний і найважливіший з усіх елементів роботи співака на сучасній сцені, який стоїть між реальним акустичним звуком і уявленням слухача про нього [7, с. 8]. Тому одним із важливих кроків на заняттях у вокальному класі є набуття студентами вміння користуватися мікрофоном.

Заслуговує на увагу вокально-педагогічна технологія ізраїльської викладачки вокалу Лоли Шанцер. На її думку, голос це є тіло, тому розвиток голосу безпосередньо залежить від знання про власне тіло та вміння використовувати його можливості: «Усі інновації, розробки та вимоги сьогодення ведуть до визнання того, що співак і актор мають розуміти, як пізнати своє тіло — з ніг до голови, і використовувати його найкращим чином, щоб досягти найвищого можливого рівня. Знання тіла та його можливостей є безкомпромійною вимогою професійних і артистичних здібностей» [8, с. 24].

У дослідженнях Л. Шанцер висвітлюється постановка та розвиток співацького голосу з точки зору будови тіла та м'язів, їхнього зовнішнього та внутрішнього вигляду. Велика увага приділяється вокальному апарату та вправам для тіла, щелеп, язика, губ та очей. Розглядаються особливості мовного та співацького голосу, аналізується специфіка фонетики європейських мов та івриту, пропонуються дикційні вправи на кожну літеру алфавіту, приділяється увага збереженню вокального голосу.

Інноваційна вокально-педагогічна технологія Л. Шанцер полягає у креативному підході

до визначення поняття «голос». «Наше тіло, наші здібності та наші думки — це наше життя. Високий художній професіоналізм — це спроможність тіла. А отже, що таке голос? Мій голос — це я, я — моє тіло, моє тіло — це мої можливості, а мої можливості — це моя думка і моя воля» [8, с. 25].

Аналіз наукової літератури, вивчення досвіду науковців щодо нових освітніх технологій та власний педагогічний досвід надали підстави для формування авторського погляду щодо підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у вокальному класі.

Вокальна техніка

З погляду доктора культурології В. Антонюк, «мистецтво сольного співу становить вид музичного виконавства, заснований на майстерності володіння співацьким голосом» [9, с. 6].

На нашу думку, вокальний голос — це унікальний природний інструмент, який поєднує фізичне та духовне. Його неможливо побачити на власні очі чи потримати в руках, але він має великий вплив на емоційний стан людини та її свідомість. І якщо припустити, що думки матеріальні, то яскравим прикладом їх матеріалізації є вокальний голос людини.

Практика доводить, що ефективним засобом навчання співу є «школа природного звучання». У вокальному становленні та навчанні студенти повинні зрозуміти специфіку вокального мистецтва, опанувати вокальну техніку, усвідомити процеси звукоутворення та звуковедення, а головне — вільно та упевнено володіти співацьким голосом. Задля досягнення цих цілей ми застосовуємо метод «співу у потоці».

Налаштування вокального апарату відбувається шляхом поєднання трьох важливих складових: дихання, фокусу та проєкції звуку. На нашу думку, поєднання звукового та повітряного потоку — це і є те, що у вокальній педагогіці заведено називати постановкою голосу. Велику вагу мають також внутрішні відчуття та уява співака. Голос як «живий» та нетемперований інструмент має бути налагоджений та готовий до співу так само, як настроюється будь-який музичний інструмент — фортепіано, скрипка, гітара тощо. Якщо музичний інструмент налаштований правильно, то він звучить неймовірно гармонійно й на ньому зручно виконувати музику різних епох, композиторів та стилів.

Голос є одним із найважливіших засобів педагогічного впливу вчителя музичного мистецтва

на учнів. Постановка голосу є провідним напрямом у підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва та основним в опануванні неперевершеним природним інструментом, яким є людський голос. Тому на заняттях у вокальному класі важливо сформулювати поняття «співацький еталон»; працювати над усіма видами голосової діяльності: володіти вокальним та мовним голосом, переходити з режиму вокальної фонації на розмовний, досягати тонкощі вокалу та знайомитися з вокальними творами, розвивати емоційність та артистизм.

Емоційність та виразність

Професійна діяльність учителя музичного мистецтва тісно пов'язана з культурою естетичних почуттів. Багатство почуттів — це необхідна умова для насиченого та повноцінного життя людини. Творча діяльність не може існувати без внутрішнього горіння та емоційності. Неможливо уявити, щоб творча людина була сухою та байдужою. Тому несумісними є поняття урок музичного мистецтва та одноманітність, статичність і беземоційність.

Здатність відгукуватися на музику емоційно, співпереживати вкладеному в неї сенсу пов'язана із загальними емоційними властивостями особистості, передусім із чуйністю до переживань іншої людини. Емоційна чутливість до музики визначається особистісним досвідом (життєвим і музичним) та передбачає активність суб'єкта сприйняття, у тому числі активність художньої уяви.

Музика — найважливіший інструмент виховання людських почуттів. Емоційна чутливість до музики належить до найважливіших професійних якостей вчителя-музиканта. Це обумовлено предметом його педагогічної діяльності та головною її метою — виховання у дітях любові та інтересу до музичного мистецтва, хисту до повноцінного сприйняття та естетичного переживання.

Ступінь емоційної чутливості кожної людини індивідуальний і залежить від типу вищої нервової діяльності (темпераменту). Завдання педагога — розбудити у студентів, майбутньому вчителів музичного мистецтва, справжню емоційність. Для розвитку цих властивостей у вокальному класі ми використовуємо метод емоційного тренінгу, спрямований на активізацію емоційних станів. Водночас практикуємо вправи, які можна виконувати з певним емоційним

забарвленням, а також пропонуємо виконувати твори відповідно до певного настрою чи переживання. Застосування цього методу має на меті розвиток емоційної сприйнятливості та чуйності, збудження та запам'ятовування внутрішніх емоційних станів, настроїв, переживань, моделювання емоційних станів (радість, сум, гнів, страх).

Мова тіла та сценічні рухи

На нашу думку, існує абсолютно точний критерій професіоналізму вокаліста — це рух. Перефразовуючи відомий вислів, можна сказати: покажи, як ти рухаєшся, і я скажу, як ти співаєш.

Емоції чинять потужний вплив на рухову сферу. Вони завжди виражаються у міміці, у характері рухів та у мовленні. Людина влаштована таким чином, що здатність вільно і природно співати безпосередньо пов'язана з її здатністю вільно рухатися. Однак через вплив цивілізації та відокремленість від природи людина втратила здатність рухатися вільно, так, як це роблять тварини. Цей брак свободи позначається на вокалі. Тому необхідно докладати зусилля для подолання скутості тіла.

Важливий принцип емоційного виконання вокального твору полягає у тому, що, окрім голосу, використовуються рухи, які відповідають характеру музики та додають виразності. Це творчий процес усвідомленого пошуку таких рухів, які відображають драматургію твору. Звісно, мова тіла та рухова імпровізація стосуються інтуїції виконавця та відображають його безпосередній емоційний відгук на музику, який має бути максимально виразним, динамічним та відповідати розвитку музичної думки твору.

Ступінь свободи людини у русі корелюється із ступенем її свободи як виконавця. Загальна свобода тіла веде до свободи голосу. Під час співу необхідно рухатися, бо музика — це мистецтво, що розвивається у часі. Рух дає можливість фізично відчувати динаміку у розвитку музичного твору та стає ефективним засобом звільнення від голосової скутості. Рух, міміка та жести мають величезне значення для комунікації. Тому артистизм та артистичні рухи під час співу додають виконанню музичного твору виразності, переконливості, емоційності та щирості.

Цей метод також можна назвати методом тілесно-орієнтованої психотерапії. За його допомогою студенти вчать усвідомлювати свої почуття, виражати їх у різні способи, досліджувати

емоційні блоки та регулювати власний емоційний стан, оскільки під час співу відбувається звільнення не тільки душі, а й тілесних затискачів. Рухи використовуються відповідно до змісту, характеру та образу вокального твору. Водночас це розкріпачує співака, надає виразності виконанню та розвиває акторські й виконавські навички студента.

Безперечно, між співом, рухами та жестикуляцією існує тісний зв'язок. Не випадково під час співу виконавець допомагає собі руками, адже жести людини мають унікальне значення в емоційній комунікації. Коли рухи пов'язані з текстом музичного твору, у глядача починає працювати асоціативне мислення і враження стають глибшими. Але дуже важливими є смак та відчуття міри, щоб рухи не виглядали вульгарними.

Педагогічний репертуар

Опанування мистецтва вокалу неможливе без вивчення вокальних музичних творів та засвоєння вокального репертуару. Новітня технологія кросстильового вокального навчання передбачає, що студенти мають опанувати всі наявні жанри, стилі й напрями.

Практичний досвід викладання у вокальному класі доводить, що ця технологія справді працює ефективно. Окрім жанрової різноманітності, важливе значення для професійного розвитку майбутнього вчителя музичного мистецтва має репертуар. Виконання творів європейськими мовами (італійською, англійською, німецькою, французькою, іспанською та ін.) дає можливість сприймати багатоманітність мовних барв, відчути красу та фонетику мови, усвідомити специфіку виконання, удосконалити вимову та познайомитись із співацькою культурою та вокальними творами різних країн. Але, окрім європейських мов, у вокальному класі ми використовуємо мови, які мають безпосередній стосунок до Ізраїлю та притаманні єврейській культурі, — іврит і їдиш.

Згідно з вимогами міністерства освіти Ізраїлю, студенти повинні опанувати такі напрями у розвитку вокальної культури: музика бароко, твори композиторів-класиків та романтиків, твори єврейських композиторів та єврейська народна музика, сучасне мистецтво ХХ–ХХІ ст.

Опанування звукопідсилювальної апаратури

У процесі вокальної підготовки майбутні вчителі музичного мистецтва мають змогу опанувати різноманітні техніки співу з використанням

сучасних технічних засобів. Звукопідсилювальні пристрої дають можливість застосувати спец-ефекти, звучання набуває лункості та об'єму, змінюється забарвлення голосу співака. Спів у мікрофон передбачає розвиток слухового самоконтролю як під час навчання, так і під час публічного виступу. Студенти навчаються знаходити баланс між голосом та супроводом, виконувати твори у «живому» супроводі акомпаніатора, оркестру або під фонограму (playback). На нашу думку, використовувати мікрофон треба тільки після засвоєння студентами основ вокальної техніки. Мікрофон не робить голос кращим, а лише гучнішим.

Важливим етапом у професійному зростанні майбутніх учителів музичного мистецтва є застосування відео- та звукозапису, що розвиває внутрішній та зовнішній самоконтроль, вчить співака слухати та чути власний спів відсторонено, контролювати його та споглядати за собою, аналізувати досягнення та виправляти помилки, давати об'єктивну оцінку власному виконанню, мотивує на подальші успіхи в опануванні мистецтва вокалу.

Розвиток акторської та виконавської майстерності

Під час навчання співу, з одного боку, формується вокальна та виконавська культура, що є складовою музичної та художньої культури. З іншого боку, навчання співу вимагає від студента значної активності та розумової напруги, концентрації уваги. Вокальне навчання ґрунтується на таких ключових моментах, як використання акторської майстерності, щирість виконання у поєднанні з вокальною технікою, вміння сполучати вокальну майстерність з емоційно забарвленим словом.

На нашу думку, важливими в опануванні професії вчителя музичного мистецтва є концертна діяльність, участь у музичних виставах, підготовка до фестивалів та конкурсів, які додають виконавцю впевненості, закріплюють вміння та навички виступу у публічному просторі.

Як свідчить практика, великий вплив на особистість майбутнього педагога має театральне мистецтво. Акторська діяльність вимагає від студентів широти уявлень, швидкості реакції, уміння інтуїтивно пристосовувати сценічну поведінку до ролі. Режисерська та акторська робота дає можливість для активного тренінгу відчуття міри, гармонії, пропорційності у будові вистави та проведеної ролі. Поєднуючи різні види театрального

мистецтва, майбутні вчителі музики розвивають у собі таку важливу рису, як артистизм.

Майбутньому педагогові необхідно опанувати педагогічну техніку, виразні засоби спілкування, володіти голосом, мімікою, жестами, словом, інтонацією, керувати власними емоціями. Усе це ріднить професійну техніку педагога та актора. Тому у підготовці педагога-музиканта до художньо-педагогічної діяльності в школі ефективною є допитливість студентів до театральних мистецтв. Наявність спільних граней у професії вчителя та актора дає змогу застосовувати у підготовці майбутнього педагога музичного мистецтва систему виховання актора — театральну педагогіку.

Висновки. Отже, за результатами дослідження визначено актуальність проблеми професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інноваційних технологій вокального навчання, яка полягає в необхідності модернізації мистецької освіти та врахування особливостей сучасного навчання.

У дослідженні обґрунтовано доцільність використання широкого спектру інноваційних вокально-педагогічних та технічних засобів, які сприяють ефективності професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Сучасні технології вокального навчання та впровадження їх у процес професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва суттєво впливають на підвищення рівня фахової підготовки студентів закладів вищої освіти мистецького спрямування.

Система музичної освіти в Ізраїлі має великий розвивальний потенціал та відповідає сучасним принципам музичної педагогіки. Ведеться активна робота щодо інтеграції найкращих здобутків педагогічного досвіду вокальних шкіл в ізраїльську вокальну школу. На основі узагальнення багаторічного досвіду музичної педагогіки на нових організаційно-педагогічних та виховних принципах вокальне мистецтво збагачується сучасними педагогічними технологіями та методами. Практика показує, що новітні методи педагогічної освіти: «дзеркала», «співи у потоці», «кросстильове вокальне навчання», «пластичне інтонування», «тілесно-орієнтована психотерапія» — дають плідні результати.

Включення системи освіти України у світовий та європейський освітній простір, опанування світових культурних досягнень та збереження самобутності української культури — важливі

шляхи розвитку українського суспільства, культури, освіти та подальшої інтеграції у світову спільноту народів.

Список використаних джерел

1. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. Київ : ВД «ЕКМО», 2011. 320 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення. Рівне : Волинські обереги, 2012. 192 с.
3. Пехота Е. Н. Индивидуализация профессионально-педагогической подготовки учителя : дисс. ... д. пед. наук : 13.00.04. Киев, 1997. 430 с.
4. Cohen Wolf V. Musical mirrors and mirror neurons. *International scientific conference "Art and education"*. 23 oct. 2014, Plovdiv. Pp. 14–20.
5. Ovcharenko N., Samoilenko O., Moskva O., Chebotarenko O. Innovative Technologies in Vocal Training: Technological Culture Formation of Future Musical Art Teachers. *Journal of History Culture and Art Research*. 2020. № 9 (3). Pp. 115–126. DOI: 10.7596/taksad.v9i3.2729.
6. Овчаренко Н. А. Робота над вокальним репертуаром в умовах дистанційної освіти. *Topical issues of practice and science : Abstracts of XXVI International Scientific and Practical Conference, May 18–21, 2021, London, Great Britain*. Pp. 49–52.
7. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради : дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03. Харків : Харківський державний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського, 2008. 218 с.
8. Schanzer L. My voice is me. The Complete Guide to Voice and Speech Development. Tel Aviv : Hellinger Initiatives, 2003. 344 p.
9. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. Київ : ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.

References

1. Sysoieva, S. O. (2011). *Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh [Interactive technologies of adult learning]*. Kyiv : EKMO [in Ukrainian].
2. Honcharenko, S. U. (2012). *Pedahohichni zakony, zakonornosti, pryntsyphu. Suchasne tлумachen-nia [Pedagogical laws, regularities, principles. Modern interpretation]*. Rivne : Volynski oberehy [in Ukrainian].
3. Pekhota, E. N. (1997). *Individualizatsiya professionalno-pedagogicheskoy podgotovki uchitelya [Individualization of professional and pedagogical training of a teacher]*. Doctor's thesis. Kyiv [in Russian].

4. Cohen Wolf, V. (2014). Musical mirrors and mirror neurons. *International scientific conference "Art and education"*. (Pp. 10–24). Plovdiv.
5. Ovcharenko, N., Samoilenko, O., Moskva, O., & Chebotarenko, O. (2020). Innovative Technologies in Vocal Training: Technological Culture Formation of Future Musical Art Teachers. *Journal of History Culture and Art Research*, 9 (3), 115–126. DOI: 10.7596/taksad.v9i3.2729.
6. Ovcharenko, N. A. (2021). Robota nad vokalnym reperturom v umovakh dystantsiinoi osvity [Work on the vocal repertoire in the conditions of distance education]. *Topical issues of practice and science : Abstracts of XXVI International Scientific and Practical Conference*, May 18–21, 2021, London, Great Britain. (Pp. 49–52) [in Ukrainian].
7. Drozhzhyna, N. V. (2008). Vokalne vykonavstvo v systemi muzychnoho mystetstva estrady [Vocal performance in the system of pop music art]. *Candidate's thesis*. Kharkiv : Kharkiv National University of Arts [in Ukrainian].
8. Schanzer, L. (2003). *My voice is me. The Complete Guide to Voice and Speech Development*. Tel Aviv : Hellinger Initiatives [in Hebrew].
9. Antoniuk, V. H. (2007). *Vokalna pedahohika (solnyi spiv) [Vocal pedagogy (solo singing)]*. Kyiv : ZAT "Vipol" [in Ukrainian].

S. I. Bendikova

NEW CREATIVE TECHNOLOGIES AND METHODS OF MUSIC PEDAGOGY IN ISRAEL

Abstract. Today, musical and pedagogical education holds an important place in the sphere of cultural achievements of the leading countries of the world. It is undeniable that the stage of development of any country is determined by its cultural level. Musical art plays an important role, as it is intended for an individual and has a huge effect on the formation of worldview values of young people. At the same time, it opens the possibility of a wide exchange between countries and peoples in the field of culture, because music is definitely a language of international communication. Despite the importance of scientific development in the field of music education and pedagogy, the issue of professional training of future music teachers in Ukraine and Israel remains underdeveloped. The study and analysis of new methods and trends in the field of music education determines the prospects for the further development of pedagogical thought. Comprehension of the new global pedagogical experience of different countries and comparative analysis of the theory and practice of educational activity spreads the worldview, enriches the experience, promotes the mastery of new methods and educational technologies, motivates and provides a new creative impetus of pedagogical development. The article is devoted to highlighting new methods of training future teachers of musical art in the process of professional training in a higher School of Art in Israel. The achievements in Israeli national system of music education are highlighted; the pedagogical problem of active perception organizing, and performance of musical works is creatively solved. The musical-pedagogical methods such as "mirror", "plastic intonation", and the method of body-oriented psychotherapy are considered. These methods are used in musical education for students of the Jerusalem Academy of Music and Dance, as well as in the education of children and youth in musical institutions of Israel.

Keywords: comparative pedagogy, professional training of music art teachers, new technologies and methods of music pedagogy, vocal and pedagogical technology.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Бендікова Світлана Іванівна — викладачка вокалу, Єрусалимська академія музики і танцю, аспірантка, Криворізький державний педагогічний університет, sbendikov@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7783-9301>

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Bendikova S. I. — vocal teacher, Jerusalem Academy of Music and Dance, postgraduate student, Kryvyi Rih State Pedagogical University, sbendikov@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7783-9301>

Стаття надійшла до редакції / Received 06.04.2023